

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia

Cicero, Marcus Tullius

Basileæ, MDCLXXXII

Liber octavus: M. Coelius ad M. Tullium Ciceronem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1133)

M. COELII
EPISTOLARVM
LIBER OCTAVUS.
AD
M. TVLLIVM CICERONEM.

¶ ARG. De rerum urbanarum commentario: De comitiis Transpadanorum: De successione Galliarum: De Pompeio: De Casare & Domitio: De Cicerone & Pompeio. De Plancio: De libri Ciceronis politici seu de Republica.

M. COELIUS M. CICERONI, S. D.

UOD tibi decedens pollicitus sum, me omnis res urbanas diligentissime tibi perscriptarum: data opera paravi, qui sic omnia persequeretur, ut verear, ne tibi nimium arguta hæc sedulitas videatur. Tametsi tu, scio, quam sis curiosus, & quam omnibus peregrinantibus gratum sit, minutarum quoque rerum, quæ domi gerantur, fieri certiores: tamen in hoc te deprecor, ne meum hoc officium arrogantia condempnes, quod hunc laborem alteri delegavi: non quin mihi suavissimum sit, & occupato, & ad litteras scribendas, ut tu nosti, pigerrimo, tuæ memoriæ dare operam. Sed ipsum volumen quod tibi misi, facile, ut ego arbitror, me excusat. Nescio quous otii esset, non modo perscribere hæc, sed omnino animadvertere. Omnia enim sunt ibi senatusconsulta, edicta, fabulæ, tumores: quod exemplum si forte minus te delectarit: ne molestiam tibi cum impensa mea exhibeam, fac me certiores. Si quid in rep. majus actum erit, quod isti operarii minus commode persequi possint: & quemadmodum actum sit, & quæ exstimatio secuta, quæque de eo spes est, diligenter tibi perscribemus. Ut nunc est, nulla magnopere expectatio est. Nam & illi tumores de comitiis Transpadanorum, Cumatum tenus caluerunt. Romam, cum venissem, ne tenuissimam quidem auditionem de ea re accepi. Præ-

terea Marcellus quod adhuc nihil retulit de successione provinciarum Galliarum: & in Kalendas Jun. ut mihi ipse dixit, eam distulit relationem. 4 sanè quam eos sermones expressit, qui de eo tum fuerant, cum Romæ nos essemus. Tu si Pompejum, ut volebas, offendisti: qui tibi visus sit, & quam orationem habuerit tecum, quamque ostenderit voluntatem, (solet enim aliud sentire, & loqui: neque tantum valere ingenio, ut non appareat, quid cupiat, fac mihi pertribas. 5 Quod ad Casarem crebri, & non belli de eo rumores: sed susurratores duntaxat veniunt: alius equitem perdidisse, 6 quod opinor certè factum est, alius septimam legionem vapulasse: ipsum apud Bellovacos 7 circumfœderi, interclusum ab reliquo exercitu: neque adhuc certi quidquam est, 8 neque hæc incerta tamen vulgò factantur: sed inter paucos, 9 quos tu nosti, palam secretò narrantur: at Domitius, cum manus ad os apposuit. Te ad 18. Kalendas Jun. subrostrani, (quod illorum capiti sit) dissipant petiisse: ita ut in urbe, ac foro toto maximus rumor fuit, te à Qu. Pompejo in itinere occisum, Ego, qui scirem Qu. Pompejum 10 Baulis embæneticam facere, & usque eo, 11 ut ego miserer ejus esuriei, non sum commotus: & hoc mendacio, si qua pericula tibi impenderent, ut defungeremur, optavi. Plancus quidem tuus Ravennæ est: & magno congiario donatus à Casare, nec beatus, nec bene instructus est. Tui politici libri omnibus vigent.

¶ ARG.

1. Quod tibi decedens pollicitus sum. Ita Pall. prim. quint. (nam in Pall. sec. tert. XI. Epistolæ desiderantur) editio prima & Vict. nec longius distentit quart. decedens affini lapsu scribens. vulgò decedens. 2. Nescio quous otii esse. Cùm in Pal. quart. editioe præf. esset quous in Pal. quint. quart. scribendum duxi quous, quemadmodum erat ex Pal. prim. & Pec. K. paullo post scripserunt tres Pall. prim. editio: senatus consulta, edicta, fabulæ, tumores: quam bene non discerno. 3. Quæ exstimatio secuta, quæque de eo spes est, sit. Sic in pall. tribus, editioe prima & Victoriæ, vulgatum erat, consuetudo, quæque de eo oper. dilig. 4. Sanè quam vos sermones expressit. Ita Vict. editio, & Vat. pall. omnes hic leviter corrupti sunt. Primus sanique est. quart. sane quia mior, sicut prima editio sanique mea serm. quint. proximè ad verum, sane qua mea serm. Expressit autem habent unanimo consensum, non, ut vulgò, repr. est. 5. Quod ad Casarem: crebri & non belli de eo rumores. Vulgò quod ad Casarem attinet: crebri, sed illud verbi suppositum renovi à Cælio auctoritate pall. tribus, editioe primæ ac Victoriæ. sicut & statim illud susurratores, cum idem libri, singuli, quemadmodum & excerpta peckii & Vat. codicis, susurratores. 6. Quod opinor certè factum est. Ita scripti ex pall. quart. quint. Vat. editioe Vict. pal. tamen primus & editionum verulissimas, factum esse: vulgò aliàs verbum substittendi, ut vocant, deficit. 7. Circumfœderi. Vulgò Circumfœderi: illud malui, quia in his epistolis tales antiquitatis affectationes deinde quia sic reperi in Pall. pr. quint.

editioe primariæ, & Vaticano.

8. Neque hæc incerta, tamen, vulgò factantur. Politiani codex expugnat. To tamen, neque mihi necessarium magnopere videtur: cum de eo quoque ambigere videam pal. quart. neque hæc incerta quidem cum vulgò, ad. quintum: neque hæc incerta quidem tamen vulgò factantur.

9. Quos tu nosti, palam secretò narrantur. Ita est in tribus pall. editionibus, prima ac Florentina: sunt tamen qui distinguunt: quos tu nosti palam secretò narrantur vulgatum est: quos tu nosti palam: sic. post statim in Pall. tribus, atque editioe primogenitæ: tamen Domitius, cum ad eam notet Egnat. ex v. c. legi, sicut & politiani liber agnoscit, apud Domitium melius meo animo quam vulgò.

10. Baulis embæneticam facere. Ita castigatissimus pal. pr. Vaticano excerpta, editio prima ac Victoriæ. nec dissentunt multa pall. quart. quint. baulis embæneticam. Miror Lambini aviditatem, pro Turnebi imperiticum statim de Esurie illius insequatur. Alii Epibaticam, notumque Epibaticam facere idem esse quod Varroni velaturum facere. Gloss. ἐπιβατικῆς, Vellor. Alii Embaticam. Alii nupere ἀροβατικῆς sabbitunt. vulgata lectio est Schænbaticam facere. Duo Gulielmo consulti, embæneticam facere.

11. Ut ego miserer ejus esuriei. præfere pal. & editionis præf. primi scripturam: miserer ejus esuriei quod valde distat illam meis auribus. Quartus miserer esuriei: quint. melius, excicare, vulgatam lectionem non sanam esse liquido, pro, jam constat.

ARG. De Messala absoluto : De Republica : De Marcello, De comitiis Consularibus, De Syngrapha Sitionis, De Commentariis rerum urbanarum.

COELIUS CICERONI, S.

CERTUM inquam, absolutus est, & me representante pronuntiatum est, & quidem omnibus ordinibus, & singulis in unoquoque ordine sententiis. Vide modo; inquis. Non mehercules. nihil enim umquam tam prae- ter opinionem, tam quod videretur omnibus indignum, accidit. quin ego, cum pro amicitia validissime faverem ei, & me jam ad dolendum praeparassem; postquam factum est, obstupui, & mihi visus sum captus esse. Quid alios puras? clamoribus scilicet maximis iudices corripuerunt; & ostenderunt, plane esse quod ferri non posset. Itaque relictis lege Licinia, majore esse periculo videtur. Accessit huc, quod a postredie ejus absolutionem in theatrum Curionis Hortensius introiit, puto ut suum gaudium gauderemus. Hic tibi strepitus, fremitus, clamor tonitruum, & 3 rudentium similia. Hoc magis animadvertum est, quod intactus a libello pervenerat Hortensius ad senectutem. 4 Sed tum ita, ut in totam vitam cuivis satis esset, & pœniteret eum jam vixisse. De rep. quid tibi scribam, nihil habeo. Marcelli impetus resederunt, non inertia, sed, (ut mihi videbatur,) consilio. De comitiis consularibus incertissima est existimatio. Ego in eidi in 5 competitorumobilem, &obilem agentem. Nam M. Octavius, Cn. filius, & C. Hirrus mecum petiit. Hoc ideo scripsi, quod scio te acriter propter Hirrum, nuntium nostrorum comitiarum expectaturum. Tu tamen simul ac me designatum audieris, ut tibi cura sit, 6 quod ad pantheras attinet, rogo. Syngrapham Sitionam tibi commendo. Commentarium rerum urbanarum primum dedi L. Castrinio Peto; secundum ei, qui has litteras tibi dedit.

ARG. De suis ad Ciceronem litteris. De Hirro. De Philotimo & Milone: Petus Syngnaga aliquod a Cicerone sibi mitti.

COELIUS CICERONI, S.

ESTNE? vici? & tibi saepe, quod negaras discedens curaturum, tibi litteras nunc? est, si quidem perferuntur quas do. Atque huc eo diligentius factito, quod cum otiosus sum, plane, ubi delectem otiosum meum, non habeo. Tu cum Roma eras, hoc mihi certum, ac jucundissimum vacanti negotium erat, tecum id otii tempus consumere: idque non mediocriter desidero: ut non modo mihi solus esse, sed Romae, te profecto, solitudo videatur facta: & qui, (qua mea negligentia est,) multos saepe dies ad te, cum hic eras, non accedebam, nunc quotidie non esse te, ad quem cursitem, discrucior. Maxime vero, ut te dies, noctisque quæram, competitor Hirrus curat. Quomodo illum putas auguratus tuum competitorum do-

lere, & dissimulare, me certiore, quam te, candidatum? de quo, ut, quem optas, quam primum nuntium accipias, tua mediis fidius magis, quam mea causa cupio. 7 Nam mea, si fido, forsitan cum locupletiore referam. sed hoc usque eo suave est, quod, si acciderit, tota vita risus nobis deesse non poterit. Sed tanti mehercule, non multum M. Octavius eorum odis, qui Hirrum premunt, quæ permulta sunt, sublevat. Quod ad Philotimi liberti officium, & bona Milonis attinet: dedimus operam, ut & Philotimus quam honestissime Miloni absenti, ejusque necessariis satisfaceret, & secundum ejus fidem, & securitatem existimatio tua conservaretur. Illud nunc a te peto, steteris, (ut spero) otiosus, aliquid ad nos, ut intelligamus nos tibi cura esse, scribere. Qui tibi istuc, inquis, in mentem venit, homini non inegro? Aliquid ex tam multis tuis monumentis exstare, quod nostræ amicitiae memoriam, posteris quoque prædat. Cujusmodi velim, puto, quæris. 8 Tu citius, qui omnem nostri disciplinam, quod maxime conveniat, excogitabis. Genere tamen, quod & ad nos pertineat, & ad nos quoque quendam, ut veretur inter manus, habeat. Vale.

ARG. De rebus urbanis. De Syngrapha Sitionis. De Pantheris. De Regi Alexandrini morte.

M. COELIUS M. CICERONI, S. D.

INVIDIOSUM tibi; tam multa quotidie, quæ mirere, istud perferuntur. Primum illud, absolutum Messallam: deinde eundem condemnatum. C. Mercellum, consulem factum: 9 M. Claudium, 10 a repulsa postulatam a Gallis duobus P. Dolabellam quindecimvirum factum. Hoc tibi non in video, curi te pulcherrimo spectaculo, 11 & Lentuli cruris repulsi vultum non vidisse. At qua spe, quam certa opinione descenderat? quam ipso diffidente Dolabella? & Hercules, nisi nostri equites acutiùs vidissent, pene concedente adversario superasset. Illud te non a rbitror miratum, Servium, designatum tribunum pl. condemnatum: ejus locum C. Curio petiit. sanè quam incurrit multis, qui eum, facilitatemque ejus non norunt, magnum metum. Sed ut spero, & volo, & ut se fert ipse, bonos, & senatum malet, 12 totus, ut nunc est, hoc scaturit. 13 Hujus voluntatis initium, & causa inest, quod eum non mediocriter Caesar, qui solet infimorum hominum amicitias sibi qualibet impensa adjungere, valde contempsit. Qua in re mihi videtur illud perquam venuste cecidisse: quod à reliquis quoque usque eo est animus diversum, ut Curio, qui nihil consilio facit, ratione, & insidiis usus videretur in evitandis iis consiliis, qui se intenderant adversarios in ejus tribunatum: Lælios, & Antonios, & id genus valentis dico. Has ego tibi litteras eo majore mihi intervallo, quod comitiarum dilationes occupatiorem me habebant, & expectare in dies exitum cogebant, ut, confectis omnibus,

1. De representante pronuntiatum est. Ita in Pall. quart. editione prima Victoriana vulgo presens. statim post emendavi, ex Pal. pr. Vaticano editione Vict. & quidem omnibus ordinibus, & singulis in unoquoque ordine sententiis. Canterus totum hoc initium sic reformaverit, in quoque vobis est. (me presens pronuntiatum est) nec quidem omnibus ordinibus sed singulis in unoquoque genere sententiis. 2. Postredie ejus absolutionem. Sic Vaticani & Peckii excerpta editione ad Victoriam, nam ceteri tres Pall. hic mihi turbas ac tricas inconciliant transposuerunt in modum: Nunc quod notant decti, Caesar postredie sua dixit, vulgo, absolutionem. 3. Rudentium similia. Ita Vict. & Vat. Lamb. unica voce rudentium similia, quod non satis poterat confodere atque expungere Gul. Rivius olim, Rudentium similia similia congenerat, quod explodit Lamb. vulgo similia. 4. Petus Syngnaga. Ita in totam vitam curam suam esse, pantheras cum ipse vixisset, vulgo postredie addunt bene sed illud expungit Vat. vixisset quoque editum, cum alii libri melius vixisset. 5. Competitorumobilem &obilem agentem. Ita Vat. Peck. Vict. ac Lam. vulgo competitorumobilem &obilem agentem. 6. Quod ad pantheras attinet, rogo Syngrapham Sitionam tibi c. Peck. excerpta sic concipit, quod pantheras attinet, Syngrapham. Vat. vero, ut & Vict. editio, attinet rogo Syngrapham Sitionam: Nunc quod etiam hæc Syngrapham, in fine epistolæ ex excerptis Peck. ac Vat. editione Vict. edidi, qui hæc litteras tibi dedit, vulgo reddidit. 7. Den mea si hoc, forsitan cum locupletiore referam. Hæc est Victorii lectio, quam magis ac lubentius amplexus sum, quam Lambinianam illam: Nam mea si hoc, forsitan cum locupletiore referam quando & Peckio excerpta cum non te non agnoscant, vulgata est: Nam mea si hoc, forsitan cum locupletiore referam. paullo superius emendatum i verax ex conjectura Gul. delate & dissimulati, quod ipsius causa, probare non possum. 8. Tu citius, qui omnem nostri disciplinam. Vulgo, Tu citius, sed nostrum accepimus ex Peck. Vat. editione Vict. statim post ex editione Vict. & Peck. edidi, excogitabis. Genere tamen cum vulgata illa excogitabis, ex te tamen genere, sicut & superius ex eisdem repulsi, postredie quoque prædat, cuiusmodi velim, melius quam vulgo, prædat vultum, cuiusmodi, quæris, quæris. 9. M. Claudium. Ita vero M. Calpurnius pluribus firmat Pighius ad annum V. C. DCC. III. qui consulatur. 10. A repulsa postulatam a Gallis duobus. Ita Vict. edidit, quem in hac editione, quandoquidem tempus præteritum, accuratè missi, consulendi, totum sequi imbibimus. Lamb. tamen, a Gallis duobus, sed Galii habent quoque duo Gul. elmi libri. Edebatur aliis: a repulsa condemnatum a Galii duobus. 11. Lentuli Cruris repulsi vultum non vidisse. Ita Vaticani & Peck. excerpta: nec secus Vict. editio, vulgo, Lentuli Cruris, duo Gulielm. libri a curio: quia curiaria erant comitia. 12. Totus, ut nunc est, hoc scaturit. Ita Vict. Lamb. tamen, hoc scaturit, nescio qua fiducia, videtur tamen Turneb. lib. XIII. c. 20. Adverbi, vulgo hic pro hoc. 13. Hujus voluntatis initium & causa inest. Ita scripti, nam Peck. excerpta ignorant te autem post provocabulum hujus, deinde Vict. quoque editio ipsi, præter vulgato est.

14. Non in video, curi te pulcherrimo spectaculo, & Lentuli cruris repulsi vultum non vidisse. Ita Vaticani & Peck. excerpta: nec secus Vict. editio, vulgo, Lentuli Cruris, duo Gulielm. libri a curio: quia curiaria erant comitia. 15. Totus, ut nunc est, hoc scaturit. Ita Vict. Lamb. tamen, hoc scaturit, nescio qua fiducia, videtur tamen Turneb. lib. XIII. c. 20. Adverbi, vulgo hic pro hoc. 16. Hujus voluntatis initium & causa inest. Ita scripti, nam Peck. excerpta ignorant te autem post provocabulum hujus, deinde Vict. quoque editio ipsi, præter vulgato est.

te facerem certiorum. Ad Kalendas Sextileis usque expectavi. Pratoris moræ quædam incidunt. Mea porro comitia, quem eventum sint habitura, nescio. opinionem quidem, quod ad Hirum attinet, incredibilem; ædiliū pleb. comitiis, nacta sunt. 1. Nam M. Coelium Vicinianum mentio illa fatua, quam derideramus olim, & promulgatio de dictatore, subito deiecit, & dejectum magno clamore infecuta est. 2. Inde Hirum cuncti an non faciendum flagitare. Spero, te celeriter, & de nobis quod sperasti, & de illo; quod vix sperare ausus es, auditorum. De republ. jam novi quidquam expectare desieramus. Sed cum senatus habitus esset: d. Apollinis, ad xi. Kalend. Sex. & referretur de stipendio Cn. Pompeii: mentio facta est de legione ea, quam expensam tulit C. Casari Pompejus, quo numero esset, quo appeteretur: cum ex Gallia coactus esset dicere Pompejus se legionem abducatum, sed non statim sub mentionem, & conviciū obtrektorum. Inde interrogatus de successione C. Casaris: de qua, hoc est, de provinciis, placitum est, ut quàm primum ad urbem revertetur Cn. Pompejus: ut coram eo de successione provinciarum ageretur. Nam Ariminum ad exercitum Pompejus erat iturus: & statim iit, puto idib. Sextil. de ea re factum iit. profectio aut transigeretur aliquid, aut turpiter intercederetur. Nam in disputando coniecit illam vocem Cn. Pompejus, Omnes oportere senatui dicto audiente esse. Ego tamen sic nihil expecto, quomodo Paullum consullem designatum primum sententiam dicentem. Sæpius te admonéo de syngrapha Sittiana. cupio enim te intelligere, eam rem ad me valde pertinere. Item de Pantheris, ut Cibratas accersas, cureque ut mi vehantur. Præterea nuntiatum nobis, & pro certo jam habetur, regem Alexandrinum mortuum, quid mihi suadeas, quomodo regnum illud se habeat, quis procuret, diligenter mihi perscribas. Kalendis Sextil.

¶ ARG. De providentia Ciceronis, De successione provinciæ.

COELIUS CICERONI, S.

5 **Q**ua tu cura sis, quod ad pacem provinciæ tuæ, fini timarumque regionum attinet, nescio: ego quidem vehementer animi pendeo. Nam si hoc moderari possemus, ut pro viribus copiarum tuarum, belli quoque existeret magnitudo, & quantum gloriæ, triumphoque opus esset, assequeremur, periculoamque, & gravem illam dimicationem evitarem: nihil tam esset optandum. Nunc si Partus moveret aliquid, scio non mediocrem fore contentionem, tuus porro exercitus vix unum saltem tueri potest.

1. *M. Coelium (Vicinianum.)* Ita edidit Vici, cui planè accedunt Peckio excerpta, & alter Gulielmii liberij in quo Vicinianum Lamb propugnat Vicinianum, ut & Vrsinus noster in Liciniæ tibi invehitur in Manuim reponentem Licinianum, consulatur. nos & libri isti unica littera à vulgata lectione alieni sumus. Tricinianum enim prius legebat.

2. *Inde Hirum cuncti an non faciendum flagitare.* Lambin. in duobus se Memmianis reperisse testatur: cuncti jam ad non faciendum flag. Nos Victor. lectionem retinimus à Vat. quoque exhibitam, eo magis, quod exiguissima mutatione à vulgata dicit: nam pro jam regestimus an.

3. *Quod vix sperare ausus es.* Duo libri Gulielmii consulti, visus est, postquam numero esset, quo appeteretur, edidit Vici, quod ipsi quoque retinimus. Lamb. verò, quo appelleretur: quia legiones à numero appellabantur, legio prima, secunda, tertia. Alii volunt legi, quando repereretur. Gul. duplicem suam conjecturam adnotavit. vel. quo ad peteret, vel, quo ad ducebat. sed non video, cur vulgata præ illis omnibus locum habere non possit.

4. *Sane tanquam in quodam silice jam nimis adhaeserunt.* Retinimus vulgatam lectionem, cum Vici, & Vaticanis excerptis: Antiquiores codices, adnotante Vici, habent: sane tanquam in quodam in Cilicia omnia adhaeserunt. Libri autem Gulielmii duo in Ciliciæ omnia quidem in Cilicia malebat ipse, in quodam silice. Turneb. tamen lib. xii. c. 17. ex vestigiis v. c. hactenus expediebat, in quodam cilicio: quod per Ciliciam ex Cilicia ali quando liquoris transmittitur, ut in his ramenta auri adhaerent aqua transfusa. Paullos Man. quod probabat Lambin. in quodam in Cilicia omnia adha. utramque tamen conjecturam ingeniosam quidem, sed fortal-

Hanc autem nemo ducit rationem: sed omnia desiderantur ab eo (tamquam nihil denegatum sit ei, quo minus quam paratissimus esset) qui publico negotio præpositus est. Accedit huc, quod successorem futuram propter Galliarum controversiam non video. Tameñ hac de re puto te constitutum, quid facturus esses, habere: tamen, quo maturius constitueres, cum hunc eventum providebam, visum est, ut te facerem certiorum. Nosti enim hæc tralartia: de Gallis constituitur: erit, qui intercedat: deinde alius existet, qui, nisi liberè liceat de omnibus provinciis decernere senatui, reliquis impediatur. sic multum, ac diu ludeatur, atque ita diu, ut plus biennium in his tricis moretur. Si quid novi de rep. quod tibi scriberem, haberem, visum esset mea consuetudine, ut diligenter, & quid actum esset, & quid ex eo futurum sperarem, perscriberem. 4. Sane tanquam in quodam silice jam omnia adhaeserunt. Marcellus idem illud de provinciis urget, neque adhuc frequentem senatum efficere potuit. Quod si anno præterito Curio tribunus, & eadem actio de provinciis introivit, quàm facile nunc sit omnia impedire, & quàm hoc C. Casari, qui suam causam temp. non curet, superet, non te fallit.

¶ ARG. De Appio à Dolabella accusato, De mandato sibi à Cicrone dato, De Pompejo Apii amico & Appio absoluto, De Consulū negligentia, De Curionis evasam civitatem.

COELIUS CICERONI, S.

6 **N**ON dubito, quin perlatum ad te sit, Appium à Dolabella reum factum: sanè quàm non ea, quam existimaveram, invidia. Neque enim stultè Appius: qui simulatque Dolabella accessit ad tribunal, introierat in urbem, triumphique postulationem abjecerat. 6. Quo facto retulit sermonem, paratiorque visus est, quàm speraverat accusator. Is nunc in te maximam spem habet. Scio tibi eum non esse odio, quàm velis eum obligare, in tua manu esse: cum quo similtas tibi non fuisset, liberius tibi de tota re esset. 7. Nunc si ad illam summam veritatem legitimum jus exegeris: cavendum tibi erit, ne parum simpliciter, & candidè posuisse inimicitias videaris. In hanc partem porro tutum tibi erit, si quid volueris, gratificari, nemo enim necessitudine, & amicitia te deterium ab officio dicit. Illud mihi occurrit, quod inter postulationem, & nominis delationem, uxor à Dolabella discessit. Quid mihi discens mandaris, memini, quid ego tibi scripserim, te non arbitror oblitum. Non est jam tempus plura narrandi. Unum illud monere te possum: si res tibi non displicebit, tamen hoc tempore nihil de tua voluntate offendas, & expectes, quemadmodum exeat ex hac causa. 8. Denique invi-

se coactiorum: & alieniorum affirmat Andreas Schottus, mavultque ex antiquæ scripturæ vestigiis codic. Mass. in quodam vestigio omnia adha. in quodam vestigio ea omnia adhaeserunt: quod fictilia vasa odorem semel imbuta retinent. Legendum sane tanquam aqua in Ciliciæ, vocat Plinius, ampliores sulcos, qui interponantur ad educendam aquam in fossas. Et eadem videntur cum elicibus: Qui in aliquo difficili negotio impediti hærebant, nec exitum rei reperiebant, his aquam hæretic dicebant, metaphorè ducta ab aqua, quæ in huiusmodi sulcis & collicis hærebat, nec educatur. Sabinus. Sane tanquam aqua in Cilicia omnia adhaeserunt. Omnino scribendum: Sane tanquam in quodam vestigio omnia adhaeserunt. Conqueritur in illa epistola Coelius, quod plus biennium in hie tricis moretur. Idem hic reperit omnique ipsorum consilio ait hære in quodam civitio, in meris tricis & re nihil. Adhaerere in re aliqua probum est & Latinum. ff. De usus.

5. *Casari qui sua causa temp. non curet, superet.* Libri mss. Lamb. hanc lectionem habent representatam quoque in editione Vici. Peck. quoque sequitur. Vulgata lectio tota abhorret: Casari & iis qui suam causam non resp. curant, superet, non te fallit.

6. *Quo facto retulit sermonem.* Sic Victorii, nescio que malo in vulgatis reulit. paullo post scripsit ex Vici. cum que simulat tibi non fuisset, licet editum sit: cum quo similtas tibi non fuisset.

7. *Nunc si ad illam summam veritatem.* Ita mss. teste Lamb. quidam, ita quoque Peckio excerpta, editioque Vici. Vulgo servitatem.

8. *Denique invidia tibi sit quod.* Ita mss. alii, & Peck. & Vici editio. vulgo, ut que invidia tibi sit quod. sequi se potius aiebat Dionysius Lam.

invidiosum tibi sit, si emanarit. Porro, significatio ulla si intercesserit, clarius, quam deceat, aut expediat, fiat. Neque ille tacere eam rem poterit, quæ suæ spei, tam opportuna acciderit; quæque in negotio conficiendo tanto illustrior erit: cum præsertim is sit, qui si perniciosum sciret esse, loqui de hac re, vix tamen se contineret. Pompejus dicitur valde pro Appio laborare, ut etiam potent alterutrum de filiis ad te missurum. Hic nos omnes absolvimus: & hercule confecta omnia, scæda, & inhonesta sunt. Consules autem habemus summa diligentia; ad huc senatusconsultum nisi de feriis Latinis, nullum facere poterunt. Curioni nostro tribunatus conglaciati. Sed dici non potest, quomodo hic omnia jaceant. Nisi ego cum tabernariis, & aquariis pugnarem, veteris civitatem occupasset. Si Parthi vos nihil calfaciant, i nos hic frigore frigesimus. Tamen, quoquo modo hic omnia jaceant, porrit sine Parthis. Bibulus in Amano nescio quid cohorticularum amisit. Hoc sic nuntium est. Quod tibi supra scripsi, 2 Burionem valde frigare; jam calet. nam ferventissimè concerpitur. Levissimè enim, quia de intercalando non obtinuerat, transigit ad populum, & pro Cæsare loqui coepit: legemque Viariam, non dissimilem Agrariæ Rullii, & Alimentariæ, quas jubet ædileis metiri, jactavit. hoc nondum fecerat, cum priorem partem epistolæ scripsi. Amabo te, si quid, quod opus fuerit, Appio facies, 3 ponito me in gratia. De Dolabella integrum tibi referes, luadeo, & huic rei, de qua loquor, & dignitati tuæ, æquitatisque opinioni hoc ita facere expedit. Turpe tibi erit 4 pantheras Græcas me non habere.

ARG. Se presentem Ciceroem cupere, De Cornificii & Orestilla mptiu, De Paula divorcio, De Ocella adulteris. COELIUS CICERONI, S.

7 QUAM citò tu istinc decedere cupias, nescio: ego quidem eo magis, quò adhuc felicidus rem gessisti. Dum itic eris, de belli Parthici periculo cruciabor, ne hunc risum meum, & metus aliqui perturbet. Breviares has literas properanti publicanorum tabellario subito dedit: tuo liberto pluribus verbis scriptas pridie dederam. Res autem novæ nullæ sanè acciderunt, nisi hæc vis tibi scribi, quæ certè vis. Cornificius adolescens Orestilla filiam sibi despondit. Paula Valeria, soror Triarii, divorcium sine causa, quo die vir è provincia venturus erat, fecit. Nuptura est D. Bruto, nondum retulerat. Multa in hoc genere incredibilia, te absente, acciderunt. Servius Ocella nemini persuasisset se mœchum esse, nisi triduo bis deprehensus esset. Quæres, ubi? ubi hercule ego minime vellem. relinquo tibi quod ab aliis quæres. neque enim displicet mihi, imperatorem singulos percontari, cum qua sit aliqui deprehensus.

ARG. De M. Tuccio & M. Servilio accusati senatusconsultu de Pompejo, Casare, Curione, De Pompejo. De Curione. De Panthera. De Siliana syngrapha. De Philone & Diogene liberti.

M. COELIVS M. CICERONI, S. D.

ETS I de rep. quæ tibi scribam, habeo: tamen nihil, quo magis gavifurum te putem, habeo, quàm hoc. 6 Scito, C. Sempronium Rufum, Rufum mel, ac delicias tuas, 7 calumniam maximo plausu tulisse: quæris quâ in causa? M. Tuccium, accusatorem suum post ludos Romanos, reum lege Plotia de vi fecit, hoc consilio, quò videbas, si extraordinarius reus nemo accessisset, sibi hoc anno, causam esse dicendam. Dubium potro illi non erat, quid futurum esset. Nemini hoc deferre munusculum maluit, quàm suo accusatori. Itaque sine ullo subscriptore descendit, & Tuccium reum fecit. At ego, simulatque audivi, invocatus ad subellia rei occurro: surgo, neque verbum de te facio. Totum Sempronium usque eò perago, ut Vestorium quoque interponam, & illam fabulam natrem, quemadmodum tibi pro beneficio dederit, si quid injuriis suis esset, ut Vestorius teneretur. Hæc quoque magna nunc contentio forum tenet. M. Servilius, postquam, ut coeperat, omnibus in rebus turbat, & ne, quod non venderet, quocumque reliquerat: maximeque nobis traditus erat invidiæ: 9 neque Laterensis, prætoris postulante Pausania, nobis patronis, QUO EA PECUNIA PERVENISSET, recipere voluit. Quod Pilius, necessarius Attici nostri, de repetundis cum postulavit: magna illico fama surrexit: & de damnatione ferventer loqui est coeptum. Quo vento projicitur Appius minor, 10 ut implicet pecuniam ex bonis patris pervenisse ad Servilium, prævaricationisque causa diceret depositum L. S. LXXXI, Admiraris amentiam, 11 immò si actiones stultissimas, quid si nefarias patris confessiones audisses? Mittit in consilium eosdem illos, qui lites æstimant, iudices. Cum æquo numero sententiæ fuissent, Laterensis leges ignorans, pronuntiavit, quod singuli ordines judicassent: & 12 ad extremum, ut solent, non redigam. Postquam discessit, & pro absoluto Servilius haberi coeptus, legisque unum & centesimum caput legit, in quo ita erat: 13 QUOD EORVM JUDICIUM MAIOR PARS JUDICARIT, ID JUS RATUMQUE ESTO: in tabulas absolutum non retulit, ordinum judicium percipit. postulante rursus Appio, cum L. Lollio transgressisset, & se relaturum dixit. Sic nunc neque absolutus, neque damnatus Servilius, de repetundis saucius Pilio tradetur. Nam de divinatione Appius, cum calumniam jurasset, contempdere ausus non est, Pilioque cessit: & ipse de pecuniis repetundis à Servilio est postulatus, & præterea de vi reus à quodam emissario suo, Titio, factus est. Rectè hoc

Bbb par

1. Nisi hic frigore frigesimus. Pec. nos nihil frigore frigesimus, quemadmodum superius pro casilla, conscripta. Gul. pro frigesimus conjecit rescriptus non male, nisi & sic auctoritas loqueretur.
2. Curionem valde frigare. Anteriori valde, ex Viè editione, Pec. Kiano, Vatic. Sicur ex in idem L. vii. non beki. ut vulgo. paulo post Gul. malebat, quod jubet ad iter, ex conjectura.
3. Ponito me in gratia. Sic rectus V. ac Viè editio. vulgo nequius edium est gratiam, paulo post editi ex Pec. V. Viè. editione, æquitasque spiritus hoc ita facere ex diti. om. ito ille re quod non bene ante hoc constitit.
4. Pantheras Græcas me non habere. Ita Viè. & Pec. ut quoque Lamb. in hanc discessit sententiam, vulgo, Pantherarum pergeret.
5. Mente aliqui perhibet. Secuti sumus cum Lamb. accuratissimum p. Viè. eò magis, quod sic habent Vaticani excerpta. Qui non intellexerunt sic aliqui qui pro aliquo qui in v. e. perhibet perhibet ex perhibet sic licet emendarent, potiores illi, qui aliqui suppositum ierunt. Sicut in fine: cum qua sit aliqui deprehensus ex Viè. & Vat. non aliqua.
6. Suis C. Sempronium Rufum. Rufum mel ac delicias tuas. Elegantiissime ex v. e. repetit Ta Rufum Viè. cum quo Vat. facit, securusque est in sua editione Lamb. ut Carullus.
7. Calumniam maximo plausu tulisse. quæris quâ in causa? Vt editi Viè. ita lequutus est Lamb. e quibus neque nos didicimus. Vaticani tamen excerpta tulisse quæris quâ in causa. vulgo: tulisse, quod è in causa.

8. Nequid non venderet, quocumque reliquerat, maximeque nobis traditus erat invidiæ. Ita hunc locum emendavi ex Peccio excerptis, & editione Viè. vulgabat, nequid non venderet, quocumque reliquerat: maxima nobis traditus erat invidiæ. Vat. & Viè. inquam. sed quia in Pec. excerptis erat quo inquam, cui vis proclive erat facere quocumque.
9. Neque Laterensis prætoris postulante Pausania. Sic Viè. amplius Pec. Laterensis prætoris. vulgo. Laterensis prætoris postulante Pausania.
10. Ut implicet pecuniam. Sic Viè. & Viè. Pec. tamen implicet de pecunia. hinc forte replicari, vulgo male, inducit. Sequitur, et de postum u. s. LXXXI. hoc est, septiescentis octoginta sex vel octoginta et centum nullis. nostrorum aureorum ducentum duo millia quingenti. Gram.
11. Immò si actiones stultissimas. Secuti sumus Viè. & Vaticani excerpta: vulgo, quid si actiones. Pec. nos, ut liquido videas accedere nostratum idem, qui de se nefarias patris confessiones audisset.
12. Ad extremum, ut solent, non redigam. Quæmadmodum editi Viè. & probavit Lamb. habent Peccio excerpta: vulgatum est: ut solent, referant.
13. QUOD EORVM JUDICIUM MAIOR PARS JUDICARIT. Vulgo Iudicem. sed illud antiquius, quemadmodum apud Plaut. meretricium pro meretricium. Itaque apud Fabium Quintil. inveni. Aristonem in pal. m. pro Aristonem, sic quoque editio Antwerp. scripsi præterea Karumque: pro quo Pec. excerpta curanturque. paulo item post transgressisset ex Vat. & Viè. editione. Vulgatum transgressisset.

par habet. Quod ad temp. pertinet, omnino multis diebus expectatione Galliarum actum nihil est. Aliquando tamen saepe te dilata, & graviter acta, & plane perspecta Cn. Pompei voluntate in eam partem, ut eum decedere post Kalendas Martias placeret: senatusconsultum, quod tibi misi, factum est, auctoritatesque perscriptae. & C. auctoritas. *Prædixit Kal. Octob. in aede Apollinis scrib. assuerunt L. Domitius, Cn. Fulvius, Ahenobarbus, Q. Caecilius, Q. F. Metellus Pius Scipio, L. Iulius, Lucius F. Pont. Annals C. Septimius, T. F. Quirina, Caius Lucius C. F. Pup. Horius, C. Scribonius, C. F. Pop. Curio, L. Attejus, L. F. An. Capito, M. Oppius, M. fil. Terentina.* Quod M. Marcellus consul, V. F. de provinciis consularibus, D. E. R. I. C. uti L. Paulus, C. Marcellus consules, cum magistratum vissent, ad ex Kal. Mart. quæ in suo magistratu futura essent, de consularibus provinciis ad senatum referrent, neve, quid prius ex Kalendis Mart. neve quid conjunctim de ea referretur a consulibus, utique ejus rei causa per dies comitiales senatum haberent, S. Q. C. facerent. Et, cum de ea re ad senatum referretur a COSS. eorum, qui in CCC. iudicibus essent. Sex adducere liceret si quid ea re ad populum, ad plebem velato opus esset, ut Serv. Sulpicius, M. Marcellus COSS. prætores, tribunique pleb. quibus eorum videretur, ad populum plebem referrent: quodam nonnullis aut, quicumque deinceps essent ad populum plebem referrent. L. V. Præd. Kalend. Octob. in aede Apollinis, scrib. assuerunt, L. Domitius, Cn. F. Ahenobarbus, Q. Caecilius, Q. F. Metellus Pius Scipio, L. Iulius, L. F. Pont. Annals, C. Septimius T. F. Quirina, C. Scribonius, C. F. Pop. Curio, L. Attejus L. F. An. Capito, M. Oppius, M. F. Terentina. Quod M. Marcell. COS. V. F. de provinciis, D. E. R. I. C. senatum existimare, nonnumquam eorum, qui potestatem habent intercedendi, impediendi, moram afferre oportere, & quo minus de repub. ad senatum referri, seu atque consultum fieri possit, qui impedierit, prohibuerit, eum senatum existimare contra tempus, fecisse. Si quis huic senatusconsulto intercesserit, senatus placere, auctoritatem perferri, & de ea re ad senatum, populumque referri. Huic senatusconsulto intercessit C. Coelius, L. Vicinius, P. Cornelius, C. Vibius Pansa. Item senatus placere, de militibus, qui in exercitu C. Caesaris sunt: qui eorum stipendia emerita aut causas, quibus de causis missi fieri debeant, habeant, ad hunc ordinem referri, ut eorum parte habeatur, causaque cognoscantur. Si quis huic S. C. intercesserit, senatus placere auctoritatem perferri, & de ea re ad senatum, populumque referri. Huic S. C. intercessit C. Coelius, C. Pansa, tribuni pleb. Itemque senatus placere, in Ciliciam provinciam, in ceteris reliquis provinciis, quæ prætori pro prætore obtinerent, eos, qui prætores fuerunt, neque in provinciis cum imperio fuerunt, quos prætor ex S. C. cum imperio in provincias pro prætore mitti oporteres: non sortitio in provincias mitti placere. Sex eo numero, quos ex S. C. in provincias ire oporteret, ad numerum non essent, qui in eas provincias profecti essent: tum uti quodque collegium prætorum fuisset, neque in provincias profecti essent, ita sorte in provincias proficere ventur. Si si ad numerum non essent, tunc deinceps proximi cuiusque collegii, qui prætores fuissent, neque in provincias profecti essent, in sortem conjicerentur, quoad si numerum esset, quem ad numerum in provincias mitti oporteret. Si quis huic S. C. intercesserit, auctoritas perferretur. Huic senatusconsulto intercessit C. Coelius, C. Pansa, tribuni pleb. Illa præterea Cn. Pompei sunt animadvertenda, quæ maximè confidentiam attulerunt hominibus, ut diceret, se ante Kalend. Mart. non posse sine injuria de provinciis Caesaris statuere, post Kal. Mart. se non dubitaturum. Cum interrogaretur, si qui tum intercederent: dixit, hoc nihil interesse, utrum C. Caesar senatus dicto audiens futurus non esset, an pararet, qui senatus

decernere, non pateretur. Quid si, inquit alius, & consul esse, & exercitum habere volet? At ille, quare clementer? Quid si filius meus fultem mihi impingeret? His vocibus, ut existimarent homines, Pompei cum Cesare esse negotium, effecit. Itaque jam, ut video, alteramutram ad conditionem descendere vult Caesar, ut aut maneat, neque hoc anno sui ratio habeatur: aut, si designari poterit, decedat. Curio se contra eum totum parat, quid assequi possit, nescio. Illud, video, bene sentientem, et si nihil effecerit, cadere non posse. Me tractat liberabiter Curio, & mihi suo munere negotium imposuit. Nam si mihi non dedisset eas, quæ ad ludos eadem advectæ erant Africanæ, potuit se perfederi. Nunc, quum dare necesse est, velim tibi curæ sit, quod ad te semper petii, ut aliquid istinc bestiarum habeamus. Siritianamque syngropham tibi commendo. Libertum Philonem istuc mihi, & Diogenem Græcum, quibus mandata, & literas ad te dedi. eos tibi & rem, de qua misi, velim curæ habeas. nam, quæ vehementer ad me pertinet: in iis, quas tibi illi reddent, litteris descripsi.

¶ ARG. Hirum repulsam a se passum. De provinciis nihil actum. Pantheras peti. De Festo, De Pompei & Septimii animo in Casarem.

COELIUS CICERONI, S.

Sic tu, inquis, Hirum tradidisti? Immo, si scias, quam facile, quam ne contentionis quidem minimè fuerit, pudeat te, ausum illum umquam esse incedere tamquam tuum competitorum. Post repulsam verò tuis facti civem bonum ludit, & contra Casarem sententias dicit: expectationem corripit: Curionem proflus non medio-criter objurgatus, hac repulsa se mutavit. Præterea quum numquam in foro apparuerit, non multum in iudicis verusatus sit, agit causas liberales, sed raro post meridiem. De provinciis quod tibi scripseram idibus Sextilib. actum iri, interpellat iudicium Marcelli, consulis designati. 2 In Kalend. relictum ne frequentiam quidem efficere poterant. Has litteras ad iv. Non. Septembr. dedi, cum ad eam diem 3 ne profugam quidem quidquam erat. Ut video causa hæc integra in proximum annum transferretur: & quantum divino, relinquendus tibi erit, qui provinciam obtineat. Nam non expeditur successio, quam Gallia, quæ habent intercessorem, in eandem conditionem, quam cetera provincia, vocantur. Hoc mihi non est dubium. que tibi magis scripsi, ut ad hunc eventum te parares. Fere litteris omnibus tibi de pantheris scripsi, turpe tibi erit, Patischum Curioni decem pantheras misisse, te non multis partibus plures: quas ipsas Curio mihi, & alias Africanas decem donavit: ne putes illum tantum prædæ rustica dare scire. Tu, si modo memoria teneres, & Cibratas arcesseris, itemque in Pamphiliam litteras miseris, (nam ibi plures capi ajunt) quod voles efficias. Hoc vehementius laboro nunc, quod seorsum à collega puto mihi omnia paranda. Amabo te, impera tibi: hoc cura. Soles libenter, ut ego, majorem partem nihil curare. In hoc negotio nulla tua, nisi loquendi, cura est, hoc est, imperandi, & mandandi. Nam simul atque erunt captæ: qui alant eas, & deportent, habes eos, quos ad Siritianam syngropham misi. Puto etiam, si ullam spem mihi litteris ostenderit, me istò missurum alios. 4 Marcum Feridium, equitem Romanum, amici mei

1. Quo minus de repub. ad senatum referri, seu atque consultum fieri. Ita Victorius Vaticanæ, ac Peccio excerpta, vulgo iniercunt post de rep. quam primum, & senatusque consultum. Porius paulo post prohibuerit desiderabatur, quod immisit suo loco ex Vaticano & Pec. & Victorii editione.

2. In Kalend. relictum ne frequentiam quidem efficere poterant. Ita Victorius & Vat. excerpta Pec. quoque expungunt *Ita Pansa*, nam edebatur

relicta causa est ne freq.

3. Ne profugam quidem quicquam erat. Hanc lectionem Victorii ut alii exceperunt, in suasque editiones contulerunt: ita eandem quoque præstant Peccio & Vaticano excerpta. editiones alioqui: ne profugam quidem quicquam esset.

4. M. Feridium. Ita Pall. [nam hic redeunt meliores à turbi suis] Vat. Pec. prima editio Feridium; Victorius, autem, vulgo Feridium.

vacet filium, bonum, & strenuum adolescentem, qui ad suum negotium istuc venit, tibi commendo: & te rogo, ut eum in tuorum numero habeas. Agros, quos fructuosos habent civitates, vult tuo beneficio, quod tibi facile, & honestum factum est, immunes esse, gratos, & bonos tibi obligaris. Nolo te putare Favonium à columnariis prateritum esse: optimus quisque cum non fecit. Pompejus tuus aperte Casarem & provinciam tenere cum exercitu, & consulem esse. tamen hanc sententiam dixit, nullum hoc tempore senatusconsultum faciendum. Scipio hanc, ut Kalend. Martiis de provinciis Gallis, neu quid conjunctim referretur. Contristavit hæc sententia Balbum Cornelium: & scio, eum questum esse cum Scipione. Canidius in defensione sua fuit discretissimus, in accusatione satis frigidus.

G. ARG. De Partiu. De rebus urbanis. De suo erga Ciceronem officio.

COELIUS CICERONI, S.

SANE quam literis G. Cassii, & Deiotari, sumus commoti. Nam Cassius cis Euphratem copias Parthorum esse scripsit: Deiotarus, profectas per Commagenem in provinciam nostram. Ego quidem precipuum metum, quod ad te atinebat, habui, qui scirem, quam paratus ab exercitu esses, ne quod hic tumultus dignitati tue periculum afferret. Nam de vita, si paratior ab exercitu esses, rimuissem. nunc hæc exiguitas copiarum, recessum, non dimittentem mihi tuam præsegebat. Hoc quomodo acciperent homines, quam probabilis necessitas futura esset, vereor etiam nunc: neque prius desinam formidare, quam tetigisse te Italiam audiero. Sed de Parthorum transitu nuntii varios sermones excitant. Alius enim, Pompejum mittendum: alius, ab urbe Pompejum non movendum: alius, Casarem cum suo exercitu: alius, consules: nemo tamen ex senatusconsulto privatos. Consules autem, quis verentur, ne illud senatusconsultum fiat, ut paludati exeant, aut contumeliosè, præter eos, ad alium res transferat, omnino senatum haberi nolunt: atque eò, ut parum diligenter in rep. videantur: sed honestè, sive negligentia, sive inertia est, sive ille, quem proposui, metus latet sub hac temperantia existimatione, nolle provinciam. Ad te litteræ non venerunt: & nisi Deiotari subsécuta essent, in eam opinionem Cassius venerat, quæ diripiisset ipse, ut viderentur ab hoste vastata, sinxisset bellum, & Arabasin provinciam immisisse, eosque Parthos esse, senatui renuntiasse. Quare tibi suadeo, qui cumque est istis status rerum, diligenter, & caute perscribas, & ne aut bellificatus alicui dicaris: aut aliquid, quod referret scire, reticuisse. Nunc exitus est anni, nam ego hæc litteras ad XIII. Kal. Decemb. scripsi. Planè nihil video ante Kalend. Januar. agi posse. Nosti Marcellum, quam tardus, & parum efficax sit: itemque Servius, quam cunctator. Cujusmodi putas hoc esse? aut qui id, quod nolint, conficere posse, qui que cupiunt, tamen ita frigide agunt, ut nolle existimentur? Nevis magistratibus autem, si Parthicum bellum erit, hæc causa primos menses occupabit. Sin autem non erit istis bellum, aut

tantum erit, ut vos, aut successores parvis additis copiis sustinere possint: Curionem video se dupliciter iacturum: primum, ut aliquid Casari adimat: inde ut aliquid Pompejo tribuat, quidvis, quamlibet tenue munusculum. Paulus porò non humanè de provincia loquitur. huius cupiditati occurrurus est Furnius nother, plures suspicari non possum. Hæc novi, alia, quæ præsumt accidere, non cerno. multa tempus afferre, & præparata multa scio, sed intra finis hos, quæcumque acciderint, verentur. Illud addo ad actiones C. Curionis, de agro Campano: de quo negant Casarem laborare, sed Pompejum valde nolle, ne vacuus adveniendi Casari pateat. Quod ad tuum decem, sum attinet, illud tibi non possum polliceri, ne curatum, ut tibi succedatur. illud certe præstabo, ne amplius prorogetur. Tui consilii est, si tempus, si senatus coget, si honestè à nobis recitari non poterit, velisne perseverare: mei officii est, meminisse, qua obestatione decedens mihi, ne pateret fieri, mandaris.

G. ARG. De supplicationibus Curioni decretis. De Pompeji & Curioni contentione. De commentario rerum urbanarum. De Sitiona syngrapha.

COELIUS CICERONI, S.

NON dia, sed acriter nos tuæ supplicationes torserunt, incidideramus enim in difficilem nodum. Nam Curio tui cupidissimus, cui omnibus rationibus comitiales eripiebantur, negabat se ullo modo pati posse, decerni supplicationes, & ne quod furore Pauli adeptus esset boni, sua culpa videretur amisisse, & prævaricator causæ publicæ existimaretur. Itaque ad pacationem descendimus: & confirmarunt consules, le his supplicationibus in hunc annum non uturos. Planè, quod utrisque consulibus gratias agas, est, Paulo magis certè. Nam Marcellus sic respondit ei, spem in istis supplicationibus non habere: Paullus, se omnino in hunc annum non edicturum. Renuntiatum nobis erat, Hirum diutius dicturum: prendimus eum, non modò non fecit, sed cum de hostiis ageretur, & possessorem impedire, si, ut numerarentur, postularer, tacuit. Tantum Catoni assensus est, qui & locutus honorificè, non decretat supplicationes. Tertius ad hos Favonius accessit. Quare pro cuiusque natura, & instituto, gratia sunt agenda: his, quod tantum voluntatem ostenderunt: pro sententia, cum impedire possent, non pugnarunt: Curionè vero, quod de suorum actionum cursu tua causa deflexit, Nam Furnius, & Lentulus, ut debuerunt, quasi eorum res esset, unà nobiscum circum ierunt, & laborarunt. Balbi quoque Cornelii operam, & sedulitatem laudare possum. Nam cum Curione vehementer locutus est: & eum, si aliter fecisset, injuriam Casari facturum dixit: tum ejus fidem in suspicionem adduxit. Nec deerant quidem, qui neque transigi volebant, Domitii, Scipiones, quibus hæc re ad intercessionem a vocandam interpellantibus, venustissimè Curio respondit, se eo libentius non intercedere, quod quosdam, qui decernerent, videret confici nolle. Quod ad temp. attinet, in unam causam omnis contentio congesta est, de provinciis in quam adhuc incubasse cum senatu Pompejus videtur, & ut Casar Id. Novemb. decedat.

Bbb 2 Curio

1. Nolo te putare Favonium à Columnariis prateritum. Huius lectioni patrocinantur Vict. & Var. quamquam tres Pal. in exercitu non prateritum, Pall. prim. quint. Favonium qua res Favonium.

2. Optimus quisque cum non fecit. Quis damnet hanc lectionem amplius à tribus Pall. in vestram, & editioni Victoriana utroque tamen vulgo fecerunt, qui a veterum codicum lectio conveniebat palato eorum, non nihil fecit.

3. Pompejus tuus aperte Casarem & provinciam tenere cum exercitu. Et consulem esse. Tuae summa via vivimus, & hanc lectionem ex Vict. editione & Var. excerptus Pall. tamen primos, quoniam Pec. excerptus. Et consulem esse tamen, quart. verò. Et consulem esse tamen, hanc sententiam, vulgata.

nam tamen est: Pompejus tuus aperte Casarem vocat provinciam tenere cum exercitu & consulem esse.

4. Nosti Marcellum, quam tardus, & parum efficax sit. Ita prima editio, Pall. prim. quart. Pec. at quint. huiusmodi. Balbi operam, gratias agas, dictum aliter vel futurum, quod quomodo huc pertinet, non excogito.

5. Ne quod furore Pauli adeptus esset boni. Ita Pall. quart. quint. Varic. & Pec. excerpta, nec displicet Lambini & Pall. primi lectio ut quod furore Pauli ademptus esset boni: quia paullulum secedebat à vulgata: ut si quid furore Pauli ademptus esset boni.

6. Ut Casar Id. Novemb. decedat. Vulgaturus ante Idus Novemb. decedat, sed ut edidi, erat in Victorio editione ac Pall. primo.

Curio omnia potius subire constituit, quam id pati, ceteras suas abiecit actiones. Nostri porro quos tu bene nosti, ad extremum certamen rem deducere non audent. Scena rei totius hęc; Pompejus tanquam Cæsarem non impugnet, sed, quod illi æquum putet, constituat, ait Curionem quærere discordias. Valde autem non vult, & planè timet Cæsarem Cos. Design. prius, quam exercitum & provinciam tradiderit. Accipitur satis malè à Curione: & totus ejus secundus consulatus exagitur. Hoc tibi dico: si omnibus rebus prement Curionem; Cæsar defenderet, si intercessorem, (quod videntur) reformidarint; Cæsar, quoad volet, manebit. Quam quisque sententiam dixerit, in commentario est rerum urbanarum. ex quo tu, quæ digna sunt, selige. multa transi, in primis ludorum explosiones, & funerum, & ineptiarum ceterarum. & plura habet utilia. Denique malo in hanc partem errare, ut, quæ non desideras, audias, quam quidquam, quod opis est, pratermittatur. Tibi curæ fuisse de Sittiano negotio, gaudeo. Sed, quum suspicaris, minus certa fide eos tibi visos: tanquam procurator, sic agas, rogo.

¶ ARG. *Se ab Appio Scantinia accusatum scribit.*

COELIUS CICERONI, S.

PUDET me tibi confiteri, & queri de Appii, hominis ingratiissimi, injuriis, qui me odisse, quia magna mihi debebat beneficia, cœpit; & cum homo avarus, ut ea solveret, sibi imperare non posset, occultum bellum mihi indixit: ita occultum tamen, ut multi mihi renunciarent, & ipse facillè animadverterem, male eum de me cogitare. Posteaquam verò comperi eum collegium tentasse: deinde apertè cum quibusdam locutum: cum L. Domitio, ut nunc est, mihi inimicissimo homine, deliberare: velle hæc munusculum deferre Cn. Pompejo: ipsum reprehenderem, & ab eo deprecaber injuriam, quem vitam mihi debere putaram, impetrare à me non potui. Quid ergo est? Tum quidem aliquot amicis, qui testes erant meorum in illum meritorum, locutus sum. posteaquam illum, ne, cui satisfaceret quidem, me dignum habere sensi, malui collegæ ejus, homini alienissimo mihi, & propter amicitiam tuam, non æquissimo, me obligare, quàm illius simia vultum subire. Id postquam rescit, canduit, & me causam inimicitiarum quærere clamavit, ut si mihi in pecunia minus satiscessisset, per hanc speciem simultatis eum confectarer. Postea non desistit accersere palam Servium accusatorem, inire cum Domitio consilia: quibus cum parum procederet, ut ulla lege mihi ponerent accusatorem, compellari ea lege me voluerunt, qua dicere non poterant. Insolentissimi homines summis Cirenensibus ludis meis postulandum me lege Scantinia curant. Vix hoc erat prælocutus, cum ego Appium censorem eadem lege postulavi. Quod melius caderet, nihil vidi. Nam sic est, a populo, & non infimo quoque approbatum, ut majorem Appio dolorem fama, quàm postulatio, attulerit. Præterea cœpi sacellum, in domo quod est, ab eo petere. Consturbat me mora servi hujus, qui tibi litteras attulit. Nam

acceptis prioribus litteris, 3 amplius quadraginta mansit. Quid tibi scribam, nescio. scis Domitio diem timori esse. Exspecto te valde, & quàm primum videre cupio. A te peto, ut meas injurias proinde doleas, ut me exitimas & ulcisci tuas solere. Vale.

¶ ARG. *Gratulatur Dolabellam Ciceroni generum adferum esse. De Curionis intercessione & de provinciis. De morte Hortensii.*

COELIUS CICERONI, S

GRATULOR tibi affinitate viri mediis fidis optimi. Nam hoc ego de illo existimo. Cetera porro, quibus adhuc ille sibi parum utilis fuit, & ætate jam sunt decursa, & consuetudine, atque auctoritate tua, & pudore Tullia, si qua restabant, confido celeriter sublata iri. Non est enim pugna in vitis, neque hebes ad id, quod melius sit, intelligendum. Deinde (quod maximum est) ego illum valde amo. Velles, C. Curionem nostrum lautè intercessionis de provinciis exitum habuisse. Nam cum de intercessione referretur, quæ relatio fiebat ex S. C. primaque M. Marcelli sententia pronuntiata esset, qui agendum cum tribunis pl. censebat; frequens senatus in alia omnia it. Stomacho est scilicet Pompejus Magnus nunc ita languenti, ut vix id, quod sibi placeat, reperiant. Transierant illuc, ut ratio esset ejus habenda, qui neque exercitum, neque provincias tradere vellent. Quemadmodum hoc Pompejus laturus sit, cum cognoscat, quidnam reipub. futurum sit, si aut non possit, aut non curet, vos senes divites videritis. Q. Hortensius, cum has litteras scripsi, animam agebat.

¶ ARG. *De L. Domitij Ahenobarbi repulsa in auguratu. De Saturnino ab Cn. Domitio Calvino in judicium vocato. De Pompejo, Cæsarisque discordiis. De Appio inepie mores civitatis emendante. De Curione, & Pompejo.*

COELIUS CICERONI, S.

TANTI non fuit Arsacen capere, Seleuciam expugnare, ut earum rerum, quæ hic gestæ sunt, spectaculo carentes. numquam tibi oculi doluissent, si in repulsa Domitii vultum vidisses. magna illa comitia fuerunt, & planè studia ex partium sensu apparuerunt: perpauci necessitudinem secuti officium præstituerunt. Itaque mihi est Domitius inimicissimus, & ut ne familiarem quidem suum quemquam tam oderit, quàm me; atque eo magis, quod per injuriam sibi putat ereptum, quojus ego auctor fuerim. Nunc furit, tam gavisos homines suum dolorem, unumque me studiosiorem Antonii. Nam Cn. Saturninum adolescentem, ipse Cn. Domitius reum fecit, sanè quàm superiore à vita invidiosum, quod judicium nunc in expectatione, & inest etiam in bona spe, post Sext. Peducæi absolutionem. De summa reipub. sæpe tibi scripsi, me etiamnum pacem non videre: & quo propius ea contentio, quàm

1. Plura habet utilia.) Pec. Italia: unde Gul. legendum probat. talia paullo post pal. pr. legit. Denique malo in hac parte me errare. quod mihi minimè a perferendum videtur.
 2. Tum quidem aliquot amicis.) Ita Vict. editio. nam pal. pr. tamen quasi aliquos.) Pec. Italia: unde Gul. legendum probat. talia paullo post pal. pr. legit. Denique malo in hac parte me errare. quod mihi minimè a perferendum videtur.
 3. Amplius quadraginta mansit.) Secuti sumus hanc lectionem pal. pr. Vat. editionisque Vict. & omnium primæ. Qui deesse aliquid putarent, dicit intruderunt.
 4. A Etate jam sunt decursa.) In Pal. pr. irrepsit hujus loci gemina ac diversa lectio: scribitur quippe: ætate jam sunt de. ussa vel decursa & consuetudine atque. & c. quorum utrumque à vestigiis desumptum mihi esse videretur: de line enim sordes deperiuntur. itemque floccatæ ac villosæ detondentur. potest aliunde quoque constare ratio.
 5. Vellet C. Curionem nostrum lautum. & c.) Sic editio Vict. quod sequenti

sumus: palatinus nihilominus primus, pec. excerpta: Veneta seu prisca editio: Velle, Cicerus Curionem, & c. vulgo: Videt, Cicerus Curionem nostrum.
 6. Ut ne familiarem quidem suum quemquam tam oderit.) Noli descendere à pal. pr. pec. excerptis, Vict. editione & omnium primaria Veneta. Vulgatum est, familiarem quidem suum, quem ussi, tam oderit, paulo post scripsi ex pal. pr. & pec. excerptis superius à vita, cum Vict. tamen edidit quàm superius vitæ invidiosum.
 7. Inest etiam in bona spe.) Et sic distincti, & emendavi ex pal. pr. Vict. editione & Veneta. vulgo, nunc in expectatione est, etiam in bona spe post Sext. Peducæi: paulo statim, ex pal. pr. pec. editionibus illis quæ semper laudo, itidem scripsimus annum pacem non videre. cum edatur, me etiamnum pacem non videre.

quam fieri necesse est, accedit, eò clarus id periculum apparet. Propositum hoc est, de quo, qui rerum potentiunt, sunt dimicaturi: quod Cn. Pompejus constituit non pati C. Cæsarem consulem aliter fieri, nisi exercitum, & provincias traderit: Cæsari autem persuasum est, se saluum esse non posse, si ab exercitu recesserit. Fert illam tamen conditionem, ut ambo exercitus tradant. Sic illi amores, & invidiosa conjunctio, non ad occultum recedit obrectationem, sed ad bellum se eripit: neque mearum rerum quod consilii capiam, reperio; quod non dubito, quin te quoque hæc deliberatio sit perturbatura. Nam mihi cum hominibus his & gratia & necessitudo est; tum causam illam, non homines odi. Illud te non arbitror fugere, QUIN HOMINES in dissensione domestica debeant, 3 quamdiu civiliter sine armis cerneret, honestiorem sequi partem: ubi ad bellum, & castra ventum sit, firmiter: & id melius statuere, quod tutius sit. In hac discordia video, Cn. Pompejum, senatum, quique res judicant, secum habiturum: ad Cæsarem omnes, qui cum timore, aut mala spe vivunt, accessuros: exercitum conferendum non esse, omnino satis spatii sit ad considerandas utriusque copias, & ad eligendam partem. Prope oblitus sum, quod maximè fuit scribendum. Scis Appium censeorem hic ostenta facere? de signis, & tabulis, 4 de agri modo, de xie alieno accerimè agere? Periculosum est et, censuras, 5 lomentum, aut niterum esse. errare mihi videtur. Nam sordidis eluere vult, venas sibi omnes, & viscera aperit. Curre, per deos, atque homines, & quam primum hæc risum veni: legis Scantinius iudicium apud Drusum fieri; Appium de tabulis, & signis agere. Crede mihi, est properandum. Curio noster sapienter id quod remittit de stipendio Pompeji, fecisse existimatur. Ad summam, queris, quid putem futurum. Si alteruter eorum ad Parthicum bellum non eat, video magnas impendere discordias: quas ferrum & vis judicabit, uterque animo & copiis est paratus. Si sine tuo periculo fieri posset, magnum, & jucundum tibi fortuna spectaculum parabat.

ARG. De Cæsaris victoria Constantiensi. De studio videndi Ciceroni; De itinere ad Alpes; De Domitii hospite Cæsarem interfecto.

COELIUS CICERONI, S.

ECQUANDO tu hominem inepiorem, quam tuum Cn. Pompejum vidisti, qui tantas turbas, qui tam nugax

esset, commisit? Eque enim Cæsare nostro acriorem in rebus gerendis; eodem in victoria temperatorem, aut legisti, aut audisti? Quid est? nunc tibi nostri milites, qui durissimis, & frigidissimis locis, teterrima hieme, bellum ambulando confecerunt, malis orbiculatis esse passi videntur? 6 Quid jam, inquis? gloriosè omnia, si scias quam sollicitus sim, tum hæc meam gloriam, quæ ad me nihil pertinet, derideas, quæ tibi exponere, nisi coram, non possum: idque celeriter fore spero. Nam me, cum expulisset ex Italia Pompejum, constituit ad urbem vocare, id quod jam existimo confectum, 7 nisi si maluit Pompejum Brundisii circumferere. Perceam, si minima causa est properandi isto mihi, quod te videre, & omnia intima conferre discupio: habeo autem quam multa. Hui veteor (quod solet fieri) ne, cum te videro, omnia obliviscor. Sed tamen quodnam ob scelus iter mihi necessarium retro ad Alps versus incidit? Ad eò quod Inimelii in armis sunt, neque de magna causa. Bellicus, verna Demetrii, qui ibi cum praesidio erat, Domitium quendam, nobilem illi Cæsaris hospitem, à contraria factione nummis acceptis, comprehendit, & strangulavit. civitas ad arma iit. eò cum quatuor cohortibus mihi per nives eundem est. 8 Usque quaque, inquis, Domitii mali dant. Vellem quidem Venere prognatus tantum animi habuisset in vestro Domitio, quantum ipse caenatus in hoc habuit. Ciceroni F. S. D.

ARG. Suae Ciceroni quid factopus sit Pompejo in Italia pulso: ut vel Cæsari se conjungat, vel ut ei se dedat.

M. COELIUS M. CICERONI, S. D.

EXANIMATUS sum tuis litteris; quibus te nihil, nisi triste cogitare ostendisti: neque id quid eber, perferisti. 9 non enim, quale esset quod cogitares, aperuisti. Has illico ad te litteras scripsi. Per fortunas tuas, Cicero, per liberos oro, obsecro, ne quid gravius de salute, & incolumitate tua consulas. Nam deos, hominesque, amicitiamque nostram testificor, me neque temerè tibi prædixisse, neque temerè monuisse, sed postquam Cæsarem convenirem, sententiamque ejus, qualis futura esset, parta victoria, cognoverim te certiore fecisse. Si existimas eam rationem fore Cæsari in dimitendis adversariis, & conditionibus ferendis, erras. Nihil nisi atrox, & favum cogitat, atque etiam loquitur. Iratus senatus exit: his intercessionibus plane incitatus est: non, mehercule,

Bbb 3

1. Sic illi amores & invidiosa conjunctio, non ad occultum recedit obrectationem sed ad bellum se eripit. Induxi hæc lectionem ex Pal. pr. cuius tamen ora alia alita est, & in dies conditio non ad occultum recedit obrectationem sed ad bellum se eripit. editionum primaria, ac PeKio Vaticanique excerptis: nec longè d. sicut Vict. nisi quod elegantius corripit, omittendo se. editiones aliæ habent: Sic illi jam amores & invidiosa conjunctio, non ad occultum recedit obrectationem sed ad bellum eripit.
2. Et gratia & necesse habito & gratia & gratia non homines vult. Exemplar ubique nobis est Vict. editio, quam ubique exprimitur fidei, nos, præsertim accidentibus nostris libri, qui leviculis voculis tantum ab hac abhorrent: quippe primus, necessitudine cum causam illam vult homines vult. Sic Veneta quoque impressio, nisi quod in eam solam alienior est, circumferrebat: antea gratia est & necessitudo tamen tantum causam illam, non homines vult.
3. Quam diu civili ter sine armis cerneret. Elegantiſſimam lectionem & Coeliana editione dignissimam erant accuratissimas Vict. quæm eo libentius admitti, quod eam propugnet excerpta Vat. ad gustum futuræ plebis excusum erat: ut videtur.
4. De agri modo. Residit hæc lectio per editiones nostras, & Palatinam primò, quæm ut introducebam, ejusciendæ erat vulgatio, de agri modo.
5. Lomentum aut niterum effluere mihi videtur. Sic Pal. primus Vaticanus & PeKio excerpta, atque adeo editiones, prima ac Victorii. nam vulgo vitium publicatum, ut à Vict. ni. malverium est, paulo antem hæc post, ex Vat. & Vict. impressione de novo vulgavit, nam sordidè hæc vult. Sic etiam Lamb. suo ingenio videret aliunde accipere, ad id, ut non sordidè vult. Libri nostri, mera ostenta hic faciunt: quorum Pal. nam sordidè vult, & vult sibi vult & vult vult.

6. Veneta verò editio quemadmodum & PeKio excerpta, nam sordidè vult vult vult publicatum est: nam sordidè vult vult.
7. Quid jam inquis? gloriosè omnia. Ex Victorii & Veneta editione, tum PeKiano & Pal. traduxi, nisi quod Pal. primus paulo diversus distinguit: quod, ut inquis? gloriosè omnia si scias. Publicati libri 3 quid jam, inquis? gloriosè omnia si scias.
8. Nisi si maluit Pompejum Brundisii circumferere. Vat. nisi si maluit, sed illud tueri Pal. primus, 3 editio Vict. ac Veneta. Non tamen eandem lectionem, ad quam incipiam Pall. spectatque prima editio, plenamque ex v. cod. ad oram repoluit Egnat. maluit Pompejum Brundisii circumferere.
9. Usque quaque, inquis, Domitii mali dant. Ita Vat. & Vict. editio, neque multum discrepant Pal. primus & Venetus: usque quaque usque sed Domitii mali dant: cum publicatus excusum sit, neque inquis si D. male habuit. Itaque scripsi ex Vict. editione ac Veneta partim: vult, qui deo Venere prognatus tantum animi habuisset in vestro Domitio, quantum ipse caenatus in hoc habuit: quam quoque non longè hinc discedant suis vult 3 libri calamo exarati. Vellem quidem Venere prognatus tantum animi habuisse in vestro Domitio, quantum ipse caenatus vult, quod etiam Lamb. pro verò obtinuit. Psicade vult: quod mihi acutus verò videtur. Excusum erat: vult quidem vult vult vult tantum animi habuisset in v. D. quantum ipse venatus in hoc habuit.
10. Non enim quale esset quod cogitares aperuisti. Et hæc clausulam terecem debemus accuratissimo Vict. Pal. & prisca editio hallucinantur hic: cum enim quale esset quod cogitares aperuisti: & vulgare editiones neque non tamen quale esset quod cogitares, aperuisti. Lamb. ingenui temeritatem, qua laudatium & nos & ipsum Tullium ante tot secula compositum habet, apud ipsum met spectare licet.

L. Quid

hercule, erit deprecationi locus. Quare si tibi tu, si filius unicus, si domus, si spes tuæ reliquæ tibi curæ sunt: si aliquid apud te nos, si vir optimus, gener tuus valet: quorum fortunas non debes velle conturbare, ut eam causam, in cuius victoria salus nostra est, odisse, aut relinquere cogamur, aut impiam cupiditatem contra salutem tuam habeamus. Denique illud cogita: si quod offensæ fuerit in ista cunctatione, te subisse. nunc te contra victorem face- re, quem dubiis rebus ledere noluisse: & ad eos fugatos accedere, quos resistentis sequi nolueris, summæ stultitiæ est. Vide, ne, dum pudet te parum optimitatem esse, pa- rum diligenter, quid optimum sit, eligas. Quod si totum tibi persuadere non possum; saltem, dum, quid de Hispaniis agamus, scitur, exspecta: quas tibi nuntio ad- ventu Cæsaris fore nostras. Quam isti spem habeant, am- missis Hispaniis, nescio. Quod porro tuum consilium sit ad desperatos accedere, non mediis fidiis reperio. Hoc, quod tu non dicendo mihi significasti, Cæsar audierat: ac simularque, have, mihi dixit, statim quid de te audisset, exposuit. negavi me scire: sed tamen ab eo petii, ut ad te litteras mitteret, quibus maxime ad remanendum commo- veri posses. Me secum in Hispaniam ducit. Nam, nisi ita faceret, ego prius, quam ad urbem accederem, ubicum- que esses, ad te percurrissem, & hoc à te praefens contendis- sem, atque omni vi te retinuissem. Etiam atque etiam Cicero, cogita, ne te, tuosque, omnes funditus evertas: ne te sciens, prudensque eò demittas, unde exitum vides nul- lum esse. Quod si te aut voces optimatum commovent, aut nonnullorum hominum insolentiam, & jactationem ferre non potes: eligas censeo aliquod oppidum, vacuum à bello, dum hæc decernuntur. quæ cum confeceris: &

& ego te sapienter fecisse iudicabo, & Cæsarem non offen- des.

¶ ARG. Conqueritur se Curionis amore & Appii odio Cæsari partes potius quam Pompeji secutum esse.

COELIUS CICERONI, S.

ERGO me potius in Hispania tuisse, tum, quam For- emiis, cum tu profectus es ad Pompejum? & quod uti- nam ut Appius Claudius in ista parte: C. Curio quojus amicitia me paulatim in hanc perditam causam impo- suit. nam mihi sentio bonam mentem iracundia & amo- re ablatam. Tum tu porro, cum ad te proficiscens noctu Ariminum venissem, dum mihi pacis mandata das ad Cæ- sare, & mirificum civem agis, amici officium neglexisti, neque mihi consulisti. Neque hæc dico, quod diffidam huic causæ: sed, crede mihi, perire satius est, quam hoc videre. Quod si timor vestræ crudelitatis non esset, eje- cti jam pridem hinc essemus. Nam hic nunc, præter fo- neratores paucos, nec homo, nec ordo quisquam est, nisi Pompejanus. Equidem jam effeci, ut maxime plebs, & qui antea noster fuit, populus, vester esset. Cur hoc, in- quis? immo reliquias expectant. Vos invito vincere coegero. Irritavi in me Catonem. Vos dormitis: nec hæc adhuc mihi videmini intelligere, quam nos pateamus, & quam simus imbecilli. Atque hoc nullius præ- mii spe faciam: sed, quod apud me plurimum solet vale- re, doloris, atque indignitatis causa. Quid istic facitis? proelium expectatis, quod firmissimum est? Vestras copias non novi; nostris valde depugnare, & facile algere, & eluere consueverunt.

M. TVL-

1. Quid offensæ fuerit in ista cunctatione, te subisse. Rescripti sic ex Vat. Pal. Peccatque adeo editionibus. Excusi vulgò libri, te prius subisse. in sine epistola turbas dant libri: quare edidi cum Vict. quæ tam confectio: & ego rescriptis cum alii fecerint: quæ jam vana consilia. Id si fecerit. Pall. ve- ro, Peccio excerpta & vetustissima editio: quæ tam erunt confectio. Po- litiani vero codex: quæ tam in fecerit. paulò superius ibidem ex Vat. atque Vict. emendavi, simulatque hæc mihi dixit, non ut alius est. hoc est, primo statim congressu atque hæc dicto statim de te subiecit, quid au- disset.

2. Quæ utinam ut Appium Claudium in ista parte C. Curio, cuius amicitia

me paulatim in hanc perditam causam impo- suit. Ve Victoris edidit, in- nos repræsentantes Doctus tamen vir leg. putat quid utinam, ut Appius Claudius, in ista parte C. Curio, cuius amicitia me paulatim in hanc impo- suit, utque scriptum in V. C. ait præter quod is habet: in hanc partem causa impo- suit. sed ista verba, partem causa, ut glossa, delenda censet. Duas, porro, ait, reddi causas à Cælio, cur partes Cæsaris secutus fuerit. na- nam amorem Curionis, quem optat ad Pompeii partem, sicut Appius fecerit, transmissit alteram quod sibi Cicero nihil consilii imperitus fue- rit. Libri quoque nostri in hanc partem causam. Vulgo quæ utinam aut uti- nam in ista parte Appium Claudium, quæ utinam C. Curio fuisse.